

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No. 5 - 1957

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 5 - mei 1957.

(Tijdvak 1-5-'57 t/m 31-5-'57).

I N H O U D

I.	<u>Communisme Internationaal.</u>	blz. 1 - 10
	De 1 mei-feesten in Moskou en elders; navrante demonstratie in communistisch Polen; "humanistisch" geluid van Tito; onverzoenlijkheid van KÁDAR (Boedapest).....	1 - 3
	"Prawda"-hoofdartikel d.d. 1 mei 1957 van de Sowjet-leider B. PONOMARJOW.....	1 - 2
	De plenaire zitting van het Centraal Comité der Verenigde Poolse Arbeiders Partij; positie van GOMULKA's tegenstanders verder verzwakt.....	8
	Beschouwingen over het wezen van het communisme in Rood-China gegeven.....	6 - 8
	De persbreidel in Polen.....	8 - 10
II.	<u>Activiteiten van de CPN en haar hulporganisaties.</u>	10 - 28
	1 mei-viering 1957, minder belangstelling dan vorig jaar, matte stemming.....	10
	Geen afzonderlijk communistisch optreden op nationale herdenkingsdagen.....	10
	Bedrijfswerk CPN voortaan door de gewone partijafdelingen te verrichten.....	11 - 12
	Districtsconferentie Amsterdam; vrij grote mededeelzaamheid van partijwege.....	12 - 13
	De materiele positie van "De Waarheid"; toestand nog zorgelijk ondanks betoond optimisme.....	13 - 15
	Vredesbeweging ondersteunt met kracht anti-atombomcampagne.....	15 - 18
	Actie tegen West-Duitse remilitarisatie overvleugeld.....	17

Jeugdbeweging verlegt accent der agitatie ook naar
anti-atoombombactie.....blz.18 - 19

Het 4e WFDJ-congres van 16-22 augustus a.s. te
Kiev, slechts een kleine delegatie uit Nederland.....19

Het Moskouse Jeugdfestival begint 28 juli 1957;
aantal niet-communisten in de delegatie uit Neder-
land waarschijnlijk hoger dan bij vorige interna-
tionale festivals der communisten..... 20

Vriendschaps- en culturele organisaties; de be-
scheiden rol van "Nederland-USSR"..... 21

Vakbeweging - ook de EVC ingeschakeld in de cam-
pagne tegen de kernwapens..... 23

Uitslag ondernemingsraadsverkiezingen in een Am-
sterdams groot-bedrijf; feitelijk enige achteruit-
gang in stemmental ondanks het gepropageerde
"winst-aspect"..... 24

EVC-afgevaardigden te zijner tijd naar het 4e WVV-
congres..... 25

Internationale contacten van de communistische
vakbeweging in Nederland..... 25 - 28

III. Overige groeperingen. 28 - 31

Uiteenlopende reacties van "Kerk en Vrede" en "De
Derde Weg" ten opzichte van deelname aan het Mos-
kouse Jeugdfestival; kritische commentaar van dr.
O. NOORDEN BOS..... 28 - 30

Rechts-extreme activiteit - Belangstelling voor
georganiseerde protesten van kleine boeren tegen
landbouwbeleid der Regering..... 30

IV. Activiteiten van Indonesiërs etc. 31 - 32

Nieuwe Ambonese organisaties..... 32

Agenda.

Stakingen (voor de maand mei 1957 niets te melden).

* * *

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL.

1 mei-viering 1957.

De gebruikelijke militaire parades, afgenomen gedurende de 1 mei-feesten in de communistische staten, gingen ook dit jaar vergezeld van politieke uiteenzettingen in Moskou en elders.

Het toonaangevend 1 mei-artikel in de "Prawda", ondertekend door het lid van het Centraal Comité van de CPSU B.PONOMARJOW, laat ten overvloede zien hoeveel er het Kremlin aan gelegen is, internationaal de teugels stevig in handen te houden. Deze functionaris houdt zich in het bijzonder bezig met de buitenlandse politiek en het ontvangen van delegaties van zusterpartijen.

De bedoelde beschouwing poogt allereerst de campagne tegen atoom- en kernbewapening dienstbaar te maken aan de macht en het "vredes"-aanzien van de Sowjet-Unie. PONOMARJOW gewaagt o.m. van "de herleeft en in omvang toenemende protestbeweging" tegen de pogingen om het leger van de West-Duitse Bondsrepubliek met atoomwapens uit te rusten.

Als officiële spreekbuis van de Sowjet-Russische leiders geeft PONOMARJOW hoog op van de klassenstrijd, die in de kapitalistische wereld veld zou winnen. Een vloedgolf van stakingen had internationaal aangetoond, dat de werkers zich krachtiger verzetten tegen "de monopolistische uitbuiters". Er ontstond "een groeiende eenheid van actie tussen verscheidene vakbonden".

Het XXste CPSU-congres bracht, volgens PONOMARJOW, de mogelijkheid van samenwerking tussen de communistische en socialistische partijen naderbij. Na dit congres waren nuttige contacten gelegd tussen de CPSU en een aantal socialistische partijen in West-Europa en tussen de socialistische partijen en de communistische partijen van deze landen. In het Prawda-artikel wordt nu aangedrongen op nauwere internationale samenwerking met de sociaal-democraten. De daarbij opnieuw ten toon gespreide vriendelijkheid gaat intussen gepaard met het vermaan, dat de "Socialistische Internationale" en het "Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen" - het IVVV - zich de ernstige verantwoordelijkheid voor het verhinderen van een atoomoorlog niet ten volle realiseren. Nochtans acht PONOMARJOW het aan geen twijfel onderhevig, dat vele van de eisen, onlangs door de sociaal-democraten naar voren ge-

Het is z.i. essentieel, dat de dictatuur van het proletariaat nauw behoort te zijn verweven met menslievendheid. Hij acht het onjuist, dat communisten, wanneer zij aan de macht komen, wraak zouden nemen op vertegenwoordigers van het oude regime.

De Hongaarse premier János KÁDAR zorgde voor de dramatische tegenhanger van deze "humanistische" belijdenis uit Joegoslavië. Hij riep op 1 mei 1957 nogmaals op tot "vernietiging van de contra-revolutie". Speciaal waarschuwde hij tegen mogelijke ondermijnende praktijken van volgelingen van ex-premier Imre NAGY. Zij die schuld hadden aan de revolutie van oktober 1956 werden, volgens KADAR, "veel te mild" gestraft. Met onmenselijkheid had "een strenge bestraffing van de schuldigen en een scherp toezicht op de onruststokers" zijns inziens nietsuitstaande.

Sowjet-economie op de helling.

Op 7 mei j.l. begon de Opperste Sowjet met de in wezen weinig meer dan formele behandeling van een reusachtig reorganisatie-ontwerp ten aanzien van de industrie en bouwnijverheid.

Onmiddellijk na de publicatie op 30-3-1957 van de als grondslag dezer reorganisatie bedoelde "thesen", welke N.S.CHROESTSJOW in opdracht van het Centraal Comité der CPSU en van de Sowjet-regering had opgesteld, kwam het project zoals bekend in discussie bij de "brede werkende massa's".

Binnenskamers moet er na ultimo maart j.l. op hoog niveau wel ingrijpend aan de nadere uitwerking zijn gedokterd, aangezien partij-secretaris CHROESTSJOW in zijn uitvoerig rapport voor de Opperste Sowjet met vrij drastische veranderingen kwam. Van de aanvankelijk voor opheffing voorgedragen "industriële ministeries" blijven er voor de gehele USSR acht in functie. Voorts zullen op het niveau van de afzonderlijke republieken zeven ministeries blijven bestaan. Deze departementen zullen echter alle aanzienlijk in hun personeels-bezetting worden besnoeid. Een twintigtal departementen verdwijnt.

Vele van de tot dusver aan deze ministeries in Moskou verbonden medewerkers, onder wie vooraanstaande geleerden en technici, krijgen op grond van het décentralisatie-plan hun dagtaak elders in de Sowjet-Unie te vervullen. De overgebleven ministeries voor de gehele USSR hebben taken, die nauw samenhangen met de defensie. Daaronder bevinden zich het door MALENKOW beheerde ministerie voor de Electriche Centrales en het thans onder PERWOECHIN geplaatste departement voor de Middelzware Machinebouw,

waaronder het beheer van en het toezicht op de atoomenergie-projecten van Rusland zouden ressorteren.

Reeds op 2 mei 1957, dus vijf dagen vóór de Opperste Sowjet in speciale vergadering bijeen kwam, werd het lid van het Presidium van de CPSU PERWOECHIN benoemd tot minister van de Middelzware Machinebouw. Hij was nog maar kort geleden, namelijk in december 1956, bij besluit van het Centraal Comité van de CPSU aan het hoofd gesteld van het Sowjet-Russische Comité voor de Industriële planning-op-korte-termijn. In die gewichtige functie kon hij tot nog toe worden gezien als een "economische dictator". In de nieuwe opzet is bedoeld comité blijkbaar overbodig geworden. PERWOECHIN's nieuwe post verzekert hem nog altijd van een belangwekkende plaats in de Sowjet-hiërarchie.

In het beeld van de voorgenomen veranderingen bleek de benoeming van YosifyKOESMIN tot voorzitter van de Staatsplancommissie voor de USSR (Gosplan) en tevens tot een van de 1e vice-premiers politiek veel opzien te baren.

KOESMIN moet tot dusver een vrij onopvallende medewerker in het partijsecretariaat onder CHROESTSJOW zijn geweest, een man, die in het buitenland totaal onbekend en in de Sowjet-Unie maar in kleine kring bekend was. Reeds is verondersteld, dat de elkander naar de kroon stekende machten in de Sowjet-leiding tot KOESMIN's benoeming zouden hebben besloten bij wijze van compromis-oplossing. Als lid van de kern van de Ministerraad der USSR draagt hij in zijn nieuwe functie o.a. verantwoordelijkheden op het terrein van de nationale industriële planning en voor het coördineren van en het opper-toezicht houden op de 92 in te stellen regionale economische raden (zie M.O. no. 4).

N.K. BAIBAKOW, de voorganger van KOESMIN als voorzitter van het Gosplan, is benoemd tot hoofd van de plancommissie voor de Russische Socialistische Federatieve Sowjet Republiek, de RSFSR. Deze functie is zeer invloedrijk, aangezien de RSFSR als rompstaat van de Sowjet-Unie niet minder dan 70 van de 92 regionale economische raden in haar territorium beheert.

In de laatste week van mei 1957 zijn de 7 leden van het Gosplan, de centrale staatsplancommissie van de Sowjet-Unie, die thans door KOESMIN wordt voorgezeten, per decreet van het presidium van de Opperste Sowjet benoemd tot leden van de ministerraad van de USSR.

Het is politieke waarnemers opgevallen, dat van de topleiders alleen partijsecretaris CHROESTSJOW bij het voordragen van de reorganisatie-plannen in de Opperste Sowjet heeft gesproken en dat bij een zo gewichtig onderwerp geen zijner collega's zich in de debatten heeft gemengd. De eerste partijsecretaris heeft zich bij de uiteenzetting van zijn plannen niet onthouden om kritiek op het ministerie voor Staatscontrole uit te oefenen, dat onder leiding van MOLOTOW staat.

Verondersteld wordt dat de Sowjet-machthebbers met hun zwijgen in het openbaar bovenal CHROESTSJOW's persoonlijke verantwoordelijkheid hebben willen accentueren. Het niet alleen organisatorisch maar ook politiek gewaagde project moet zijn beslag krijgen vóór 1 juli 1957. Lazar KAGANOWITSJ, een der eerste plv. vice-premiers en lid van het partijpresidium heeft in april j.l. tijdens een persgesprek medegedeeld dat de reorganisatie in de komende winter voltooid zal zijn. CHROESTSJOW's optimisme wordt dus kennelijk niet ten volle gedeeld in de kring van zijn medebestuurders.

CHROESTSJOW heeft tenslotte nogmaals de voorrang van de zware industrie beklemtoond en daarbij opnieuw de grote betekenis van de beslissingen van het XXste CPSU-congres gereleveerd. De Sowjetindustrie en -bouwnijverheid zullen, volgens zijn verzekering, het Westen in productieve kracht gaan evenaren.

Zitting van het C.C. der Poolse C.P.

De negende plenaire zitting van het centraal comité van de Poolse Verenigde Arbeiders Partij vond na herhaaldelijk uitstel te Warschau plaats van 15 tot en met 18 mei 1957. Uit de daar gehouden redevoeringen en de aanvaarde resoluties blijkt, dat GOMULKA en zijn medestanders voorzichtig verder gaan op de "eigen weg naar het socialisme", die sedert oktober 1956 met groot élan is ingeslagen.

De jongste politieke uiteenzettingen in de Poolse partijleiding en de daaruit voortgekomen corrigerende maatregelen en sancties bevestigen de indruk, dat de déstalinisatie van het Poolse partij- en regeringsapparaat niet is stopgezet. Zij vindt echter minder tumultueus plaats dan in de zomer en herfst van het afgelopen jaar.

De eerste partijsecretaris Wladislaw GOMULKA heeft in zijn grote rede voor het C.C. op 15 mei j.l. met klem van argumenten bevestigd, dat Polen geenszins een "nationaal communisme" in de door Moskou ge-

wraakte zin nastreeft. De Poolse communisten plaatsen zich zonder voorbehoud op de grondslagen van het marxisme-leninisme, die aan begrippen als proletarisch internationalisme, democratisch centralisme en "de communistische partij als voorhoede" algemene geldigheid en waarde moeten verlenen. Het onverkort belijden van deze principes, zo is opnieuw duidelijk gemaakt, betekent echter niet dat de Polen van hun partij- en regeringsbestel een schabloon naar het Sowjet-Russische voorbeeld maken. GOMULKA hield integendeel staande, dat de weg naar het socialisme in verschillende landen andere vormen dan "de weg van het socialisme in de Sowjet-Unie" kan aannemen. De verschillende communistische partijen behoeven het niet in alles eens te zijn. Dat is onmogelijk, volgens de Poolse partijleider.

Bij China in de leer.

In zijn pleidooi voor een zekere onafhankelijkheid van denken en handelen vindt GOMULKA ruggesteun bij communistisch China, Ruslands grote partner.

Hog op 4 mei j.l. stelde Tsjoen-Lai te Peking in een onderhoud met journalisten en radioverslaggevers van de Sowjet-Unie uitdrukkelijk vast, dat de vroegere betrekkingen tussen de socialistische landen niet geheel normaal waren. Tsjoen-Lai achtte hierin verbetering aangebracht door de verklaring van 30 oktober 1956 van de Regering van de USSR (over de principiële gelijkgerechtigheid van de communistische landen en partijen) en door de Chinese verklaring van 1 november 1956 (waarin een gereede dosis zelfkritiek vergezeld gaat van het impliciet veroordelen van zekere, voorheen door Moskou gemaakte beleidsfouten als gevolg van "grote mogendheden-chauvinisme").

Volgens deze gezaghebbende stem uit Rood-China waren de betrekkingen binnen het socialistische kamp sterker en beter geworden na een reeks van bilaterale en multilaterale gesprekken tussen de leiders van de "broeder-landen".

Kort voordat het negende plenum te Warschau in vergadering bijeen kwam, had de Poolse premier CYRANKIEWITSJ, aan het hoofd van een regeringsdelegatie van zijn land, juist een rondreis door Oost-Azië beeïndigd, waarbij bovenal gesprekken met de leiders in Peking van grote politieke betekenis kunnen worden geacht. Bij zijn terugkeer te Warschau legde de Poolse minister-president verklaringen af waaruit valt af te leiden, dat de Chinese en de Poolse communistenleiders gemeenschappelijke

opvattingen hebben, die in menig opzicht contrasteren met bepaalde meningen en praktijken van het Kremlin.

Een der delegatieleden, Mieczyslaw LESZ, die de Poolse premier op zijn reis vergezelde, ging op dit thema reeds diepgaand in, blijkers een publicatie in het orgaan "Polityka" van eind april 1957. Het bedoelde, onlangs opgerichte tijdschrift vertolkte reeds enige malen de inzichten van GOMULKA en zijn naaste medewerkers. Zijn beschouwing in "Polityka" volgt in grote lijn een tot dusver niet gepubliceerde rede van Mao Tse-tung, die waarschijnlijk in februari 1957 voor de Chinese partijleiders gehouden werd.

Het belangrijkste punt in die rede is de erkenning, dat er ook in "het socialistische systeem" innerlijke tegenstellingen ontstaan, die echter, anders dan onder het kapitalistische stelsel, niet van fundamentele aard zouden zijn. Het betreft hier, volgens Mao, controversen tussen de grote massa die handenarbeid verricht en meer de nadruk legt op haar "directe eigen kleine belangen" (hoger levenspeil) en de leiding van partij en staat, die intellectuele arbeid verricht en "die grote belangen van het socialisme" behartigt (d.w.z. industrie-opbouw en het opvoeren van agrarische productie bij onvermijdelijk lage levensstandaard).

Blijkens het verslag van de Pool LESZ, is opnieuw de nadruk gelegd op het belang van een hechte band tussen de partijleiders en de massa. Tegenover afwijkende meningen behoort de communistische partij geen bureaucratie en onverdraagzaamheid te stellen doch politieke soepelheid en overredings-kracht. Zij behoort zelfkritisch lering te trekken uit conflicten, stakingen en protestacties die uit de bevolking naar boven komen. Hoewel stakingen in een socialistische samenleving niet worden aangemoedigd zal de leiding het recht van de arbeiders om te staken niet mogen ontkennen. In het algemeen zal de partijleiding ook uit zodanige conflicten haar zelf gemaakte beleidsfouten kunnen achterhalen en corrigeren. Het artikel in "Polityka" bevat enkele passages, waarvan de strekking eveneens voorkomt in de rede van GOMULKA van 15 mei j.l.

De algemeen secretaris van de Poolse partij heeft de thans verkondigde Chinese verdraagzaamheid gereleveerd. GOMULKA prees speciaal de Chinese stellingen over de noodzaak om in een socialistische gemeenschap zeer uiteenlopende meningen tot uiting te laten komen ("Laat alle bloemen bloeien"). Hij noemde deze thesen "een stoutmoedige stap voorwaarts, tot dusverre onbekend in de praktijk van de socialistische opbouw in andere landen".

Elijkens het soepele Poolse landbouwbeleid en de tot stand gekomen regeling van vreedzame aard met de kerkelijke hiërarchie in Polen zijn de Poolse communisten-leiders vanplan hun gematigd communistisch program te handhaven, nochtans zonder afbreuk te doen aan de "onverzoenlijke" beginselen van het marxisme-leninisme.

Sancties en besluiten.

Uit het totaal der maatregelen, goedgekeurd door het negende plenum, valt af te leiden, dat Polen - uitwijkend en soms buigend voor de Sowjet-Russische druk - binnen het socialistische kamp een eigen koers volgt.

Deze opzet heeft er mede toe geleid, dat in de jongste maand voet bij stuk werd gehouden ten aanzien van het afdanken van enige voormalige machthebbers over de geheime staatspolitie. Zo werden voor de tijd van drie jaren buiten de partij gezet het vroegere lid van het Poolse Politburo Jakub BERMAN en de voormalige minister van Openbare Veiligheid, Stanislaw RADKIEWITSJ, die voorheen ook zitting in het Poolse Politburo had. Diens plaatsvervanger op het ministerie voor Openbare Veiligheid, MIETKOWSKI, werd voorgoed uit de partij gestoten. In de desbetreffende resolutie van het plenum is o.m. vastgesteld, dat BERMAN en RADKIEWITSJ, ofschoon zij ernstige fouten begingen, blijkens de uitslag van een commissoriaal onderzoek niet persoonlijk betrokken waren geweest bij de misdadige praktijken in een bepaalde afdeling van hun ministerie begaan.

In de slotresolutie van het centraal comité der Poolse Verenigde Arbeiders Partij is de noodzaak om de eenheid in de partij te bewaren vooropgesteld, waarbij "het revisionisme" is bestempeld als het hoofd-gevaar dat die eenheid zou bedreigen. GOMULKA had in zijn C.C.-rede van 15-5-57 ook op de ernstige bedreiging uit die hoek gewezen doch met niet minder nadrukkelijkheid de "conservatief-dogmatische" (lees stalinistische) fractievorming veroordeeld. In de hoogste regionen van de Poolse C.P. is inmiddels de stalinistische "Natolin" - groep verder teruggedrongen. In het nieuwe Politburo werden MORAWSKI en KLISZKO, medestanders van GOMULKA opgenomen. Het lid van het Politburo, de vroegere algemeen secretaris OCHAB, (die thans minister van Landbouw is), is afgetreden.

* * *

De aanvankelijk vrijgevochten positie van de Poolse pers is aanmerkelijk ingeperkt. Sedert de zomer van 1956 had de publieke voorlichting in Polen zich in enkele gevallen zelfs in anti-communistische zin kunnen ontwikkelen. De Chinezen hebben op hun beurt nog eens duidelijk gemaakt, dat er binnen de partij vrijheid van mening behoort te zijn, maar dat de leden van de partij naar buiten slechts uiting behoren te geven aan de inzichten van de meerderheid. Deze laatste opvatting zal wel de onverdeelde instemming van het Kremlin hebben, aangezien Moskou nog in de herfst van 1956 protesteerde tegen bepaalde "excessen" in de Poolse pers.

GOMULKA en zijn medewerkers hebben de desbetreffende gedragslijn nu eveneens consequent doorgetrokken en in de jongste weken verschillende "correcties" aangebracht. Verscheidene journalisten en tijdschrift-redacteuren, die vooral in de kritieke oktobermaand van het jaar 1956, maar ook reeds enige tijd daarvoor en daarna krachtig bijdroegen tot het vestigen van GOMULKA's machtspositie, werden inmiddels van hun taak ontheven en vervangen door lieden, die zich meer partijdisciplinair willen gedragen bij hun opiniërende arbeid.

De hier besproken ontwikkelingen tonen opnieuw aan, dat het "monolitische" regime van de communisten, evenals de niet-communistische maatschappijvormen, zijn interne tegenstellingen kent.

Gelet op het vorenstaande kunnen de communistische leiders er blijkbaar ook niet aan ontkomen, dat deze meningsverschillen in de openbaarheid treden.

* * *

HOOFDSTUK II - ACTIVITEITEN VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES.

De 1 mei-viering.

De 1 mei-viering 1957 was - na de novembergebeurtenissen - in vele plaatsen de eerste gelegenheid, waarbij de CPN weer openlijk naar buiten op trad. Openbare bijeenkomsten, onverbloemd als communistisch aangekondigd, hadden voordien slechts hier en daar plaats gevonden. Daarom moet er de partij wel wat aan gelegen zijn geweest dit jaar op 1 mei op duidelijke wijze acte de présence te geven.

Aan de voorbereiding van de 1 mei-viering werd veel aandacht en zorg besteed.

Een enkele uitzondering daargelaten bestond echter in het algemeen voor de bijeenkomsten minder belangstelling dan in voorgaande jaren. De stemming van de bezoekers was over het geheel genomen flat mat. Ook nu weer bleek de organisatie vrijwel overal in handen te zijn gelegd van speciale 1 mei-comitees, samengesteld uit leden van de CPN, de EVC, de NVB en het ANJV.

De leuzen, waarmede gedemonstreerd is of die in de vergaderingslokalen waren opgehangen, richtten zich in hoofdzaak tegen de benoeming van generaal SPEIDEL en tegen proefnemingen met kernwapens alsmede - ten aanzien van het binnenland - tegen de bestedingsbeperking.

Slagzinnen als: "Geen Nederlandse jongens onder bevel van Speidel", "Geen nieuwe Duitse weermacht", "Geen atoombasis in Nederland", "Voor een nieuwe loonronde" en "Minister Zijlstra moet weg" spraken voor zichzelf.

De nationale herdenkingsdagen - Geen isolement.

De partijleiding heeft ook dit jaar de leden weer aangespoord deel te nemen aan de plechtigheden ter herdenking van de gevallen. Aan de afdelingen was opgedragen CPN-activiteiten op de avond van de 4de mei achterwege te laten en zoveel mogelijk - binnen het raam van de speciale 5 mei-comitees - actief deel te nemen aan de organisatie van de feestelijkheden op de nationale bevrijdingsdag.

De leiding liet duidelijk uitkomen dat zij een afzonderlijk optreden van de communisten niet gewenst achtte. Zulks zou immers het streven om uit het isolement te geraken niet bevorderen.

De bedrijfsafdelingen van de CPN.

In de zgn. "discussie grondslag" ter voorbereiding van het 13e partijcongres in oktober 1956 werd o.m. het plan aan de orde gesteld over te gaan tot opheffing van de bedrijfsafdelingen.

Hiertegen kwam destijds vooral van de zijde van enkele tamelijk florerende bedrijfsafdelingen krachtig verzet.

Onder invloed van de oppositie zag het partijbestuur zich genoodzaakt reeds voor het congres te verzekeren met de opheffing de nodige soepelheid te zullen betrachten. Elk geval zou op zichzelf bekend moeten worden. Het lag geenszins in de bedoeling nu maar ineens alle bedrijfsafdelingen van de kaart te vegen. Waar een goed functionerende bedrijfsafdeling bestond zou deze - voorlopig althans - gehandhaafd kunnen blijven.

Het congres zelf nam terzake geen concrete beslissing; wel aanvaardde het de gedachten en voorstellen betreffende de vernieuwing van de organisatorische vormen en de structuur van de partij. Aan het partijbestuur werd opgedragen deze voorstellen in nauw overleg met de gehele partij nader te bestuderen, uit te werken en voorlopige maatregelen te treffen.

Van een bestuderen van dit vraagstuk is tot op heden, ruim zeven maanden na het 18e partijcongres, slechts weinig gebleken.

De tijdens het congres nog bestaande bedrijfsafdelingen in Utrecht, Den Haag en in de Zaanstreek zijn inmiddels opgeheven. In Amsterdam en Rotterdam ging de opheffing minder vlot. Enkele bedrijfsafdelingen functioneren daar nog. Het schijnt wel vast te staan dat de "Overheids" afdelingen in Amsterdam niet opgeheven zullen worden.

De partijleden, voorheen aangesloten bij een bedrijfsafdeling, zijn overgeheveld naar een buurtafdeling. Er wordt nog wel gestreefd naar het bewaren van een onderlinge band tussen de in hetzelfde bedrijf werkzame CPN-ers in eenheden waarvoor de naam "bedrijfsgroep" is ingevoerd.

Het zogenaamde bedrijfswerk zal nu door de gewone partijafdelingen verricht worden. Het omvat voornamelijk het uitgeven en verspreiden van een bedrijfskrant en van ander propagandamateriaal onder de arbeiders, veelal aan de ingang van fabrieken en bedrijven of op toegangswegen in de nabijheid daarvan. Ook het propaganda-huisbezoek

bij deze arbeiders is een onderdeel van het CPN-bedrijfswerk.

Het partijbestuur hoopt met de nu vrijgekomen functionarissen der vroegere bedrijfsafdelingen het schreeuwend tekort aan kader te kunnen opheffen en met hun hulp het werk van de buurtafdelingen op gang te brengen. Een remmende factor bij de ontplooiing van het bedrijfswerk was in het verleden een zekere schroom van de bij de partij aangesloten bedrijfsarbeiders om zich ten overstaan van de werkgever en de medearbeiders als CPN-ers te doen kennen. Binnen de partij trachtten de betrokkenen zich veelal met een beroep op het gevaar van "broodroof" aan het bedrijfswerk te onttrekken. Het werken in een buurtafdeling van de CPN levert voor het lid niet zodanig risico op.

Districtsconferentie Amsterdam.

"De Waarheid" van 16-5-1957 bevat een summier verslag over de op 27 en 28 april j.l. gehouden CPN-districtsconferentie te Amsterdam.

De publicatie, grotendeels gewijd aan de sinds het 18e partijcongres in oktober 1956 in dit district ontplooiende activiteiten, gewaagt van de actieve rol der partij in acties als die tegen de verhoging van de Amsterdamse tramtarieven en tegen de benoeming van Speidel.

Het nieuwe districtsbestuur moet op korte termijn een plan uitwerken voor de in 1958 te houden gemeenteraadsverkiezingen.

Over de organisatorische veranderingen zoals het samenvoegen van buurtafdelingen en de nieuwe opzet van het bedrijfswerk, zijn in het Waarheid-verslag nagenoeg geen gegevens vermeld.

Over de samenstelling van het nieuwe districtsbestuur verstrekke het partijdagblad weliswaar onvolledige doch, in vergelijking met vroeger, vrij uitvoerige gegevens. 19 leden van het uit 26 personen bestaande bestuur werden in de publicatie met name vermeld. Vermoedelijk uit veiligheidsoverwegingen zijn in deze opsomming de namen van de bedrijfsarbeiders weggelaten, evenals de naam van Gerrit VERRIPS - de man van de CPN-onderwijscommissie - van wiens hand kortgeleden in het partijdagblad een viertal artikelen verscheen onder de titel: "Onverdeeld naar de openbare school".

Henk SCHOUMANS, lid van het dagelijksbestuur van het district Amsterdam werd evenmin genoemd. Over de taakverdeling in laatst vermeld college laat het verslag zijn lezers ook in de mist. Alleen de functie van Wim van het SCHIP, die secretaris van het Amsterdamse districtsbestuur is, heeft "De Waarheid" vermeld.

De materiële positie van "De Waarheid".

De grote schade, die de partijkrant sinds november 1956 (Hongarije) heeft geleden, hoopt de CPN in de eerst komende maanden allengs te boven te komen. Enkele symptomen van herstel zijn waarneembaar.

De algemene karaktertrek van de strijdvaardige communist, "een onverwoestbaar vertrouwen", lijkt ook onder de huidige omstandigheden bij te dragen tot dit optimisme.

Zeker, de handelsdrukkerij van "De Waarheid" heeft enige opleving te zien gegeven (snelle levertijd en concurrerende prijzen) en geconstateerd kon worden dat het advertentiedebiet van de krant de laatste maanden weer wat is uitgebreid, doch vele zijn nog de moeilijkheden, die een beoogd voorspoedig herstel in de weg staan.

Zo is de personeelsbezetting in de drukkerij en bij de redactie en administratie van de krant veel te klein. Feitelijk is er het laatste halfjaar op de medewerkers roofbouw gepleegd. Dit heeft geleid tot niet geringe tegenspoeden. In dit opzicht is bijvoorbeeld tekenend, dat de rotatiepers in de afgelopen maand wegens een ernstige storing enige tijd buiten bedrijf moest worden gesteld. Er zijn nog andere negatieve symptomen. Zo zou het aantal Waarheid-abonnees nog steeds verminderen. Ook de geldinzameling voor het Donatiefonds loopt niet naar wens.

Allemaal zaken, die het naakte bestaan raken van de belangrijkste communistische spreekbuis.

De factoren, die ten deze het algemene beeld bepalen, zijn kennelijk minder bemoedigend dan bepaalde kringen van de partij menen waar te nemen.

Werfactie voor nieuwe abonnees.

De animo, van de partijleden voor het winnen van nieuwe abonnees op het partijdagblad is in het algemeen gering. Zoals bekend werd in de oproep van het partijbestuur (De Waarheid, 28-1-1957) gevraagd vóór 1 mei 1957 2500 nieuwe abonnees in te schrijven. Aangezien tot op heden over het resultaat van deze actie met geen woord is gerept, ziet het er naar uit, dat deze opdracht niet volgens plan kon worden volbracht.

De in M.O. februari 1957 vermelde premiereregelingen voor het aanbrengen van nieuwe abonnees en voor het op peil houden van het bestaande aantal in de verschillende krantenwijken hebben blijkbaar niet of onvoldoende stimulerend gewerkt.

Donatiefonds.

In bedoeld maandoverzicht nr. 2-1957 werd reeds twijfel geuit over de vraag of men in staat zou zijn de actie voor het Donatiefonds op het vastgestelde tijdstip af te sluiten. In de sindsdien verlopen maanden is duidelijk gebleken, dat het met dit fonds niet goed gaat,

In een nieuwe poging om de actie te doen slagen heeft men rond Pasen een extra-geldinzameling onder de Waarheid-abonnees georganiseerd. Besloten is de inzamelingstermijn te verlengen tot de dag van het a.s. Waarheid-Zomerfeest (25 augustus 1957).

Medio mei 1957 moest van de gevraagde f 200.000,- nog ruim f 120.000,- worden bijeengebracht; een taak die nu in ongeveer drie maanden moet worden vervuld. Naar alle waarschijnlijkheid zal het gegeven uitstel ook niet leiden tot het beoogde resultaat. Deze actie, waarvan de opbrengst bestemd is voor de partij en voor de krant, was ingeluid op het Waarheid-Zomerfeest 1956. Op het aanstaande Waarheid-Zomerfeest zal de eindstand bekend gemaakt moeten worden.

Gezien de preciaire financiële positie, waarin het partijapparaat en de pers zich al sinds maanden bevinden, zullen de betalingen die ten laste van dit fonds zijn verricht het vermoedelijk op de dag van afsluiting al grotendeels hebben uitgeput.

Door de financiële nood gedwongen, leeft men n.l. van de hand in de tand.

MANTELORGANISATIES.

Vredesbeweging.

Algemeen.

De campagne tegen de proefnemingen met atoomwapens en voor het verbod van het gebruik daarvan, die eind-maart-begin-april door de internationale mantelorganisaties werd voorgesteld, is tot in de plaatselijke afdelingen daarvan doorgedrongen.

In de loop van de maand mei hebben zowel NVB, ANJV als EVC een oproep doen uitgaan om het welslagen van de campagne met alle kracht te bevorderen.

Blijkens publicaties in de communistische pers zijn reeds verscheidene kleine en grotere (plaatselijke) handtekeningenacties met succes georganiseerd.

Voor de voorbereiding van deze campagne schijnt thans het psychologisch juiste moment te zijn aangebroken nu de aandacht van het publiek door de waarschuwingen van vooraanstaande personen uit niet-communistische kringen in het bijzonder op deze zaak wordt geconcentreerd.

Verzet tegen atoombomproeven.

In de jongste weken - na het "Appel van Berlijn" - keerde de Wereldvredesbeweging zich nagenoeg uitsluitend tegen de proefnemingen met kernwapens "waar ook ter wereld". Deze actie heeft de in februari en maart gaandeweg toegespitste campagne contra SPEIDEL en de West-Duitse herbewapening thans in de schaduw gesteld. Organisatorisch bezien houdt deze ontwikkeling dus nauw verband met de zitting van het Bureau van de Wereldvredesraad in Oost-Berlijn van 30 maart t/m 1 april j.l. (zie vorig M.O.).

De oproep tot actie tegen de atoombom werd begin mei in Parijs door de Wereldvredesraad nog eens herhaald ("Neues Deutschland" d.d. 8-5-57). Daarbij werd tevens met instemming gewaagd van de houding, welke vele geleerden ook in het Westen intussen terzake hebben aangenomen.

Jarenlang heeft de Wereldvredesraad de leiding gehad van de agitatie tegen de inschakeling van atoomwapens in de westerse defensie. Deze dirigerende positie willen de communisten niet verspelen nu ook uit andere kringen bezwaren tegen deze wapens en proefnemingen ermede duidelijker worden kenbaargemaakt. Op zichzelf is een oproep als bijvoorbeeld die van dr. Albert SCHWEITZER hun bijzonder welkom, maar zij mag de inspanningen van de communistische vredesbeweging niet overstemmen. De herhaling van de oproep van Berlijn heeft waarschijnlijk ten doel de communistische vredesstrijders te waarschuwen hun activiteit niet te verminderen nu alles zo goed schijnt te gaan, maar integendeel zoveel mogelijk in de voorhoede te blijven.

De internationale actie tegen de proefnemingen met atoomwapens zal ook in het middelpunt der belangstelling staan tijdens de Wereldvredesconferentie van 10 tot 16 juni a.s. in Colombo (Ceylon). De Nederlandse Vredesraad ontving van de WVR een uitnodiging om zich op deze conferentie te doen vertegenwoordigen.

Colombo zal nog om een geheel andere reden van betekenis zijn, al blijkt zulks niet uit officiële publicaties. Dit betreft n.l. de gespannen verhouding van Israël tot zijn buurstaten.

Het Israëlische Vredescomité hoopt, dat op de komende vergadering een wending ten goede zal komen in de betrekkingen van Israël met de Arabische landen, alsmede in zijn eigen relaties met het Egyptische vredescomité. De tegenstellingen, die tussen beide comité's bestaan, kwamen o.m. tot uitdrukking tijdens de Wereldvredesconferentie te Stockholm in april 1956 en op de in november 1956 te Helsinki gehouden zitting van deze organisatie. In Stockholm had de Nederlandse delegatie tevergeefs geprobeerd te bemiddelen.

Binnen de Israëlische Vredesraad bestaat, blijkens berichten in de pers, onenigheid over de te volgen koers. Sommige leden willen blijkbaar het optreden van Israël tegen Egypte niet veroordelen. Andere daarentegen stemmen in met de Sowjet-Russische propaganda, die Israël als agressor brandmerkt. Dientengevolge zou het WVR-secretariaat zelfs hebben overwogen het Israëlische Vredescomité "wegens gebrek aan eenheid" van het WVR-lidmaatschap vervallen te verklaren.

De meerderheid in het Israëlische Vredescomité zou van mening zijn, dat de Arabische vredesbeweging onvoldoende pogingen in het werk heeft gesteld om het geschil tussen beide partijen bij te leggen. Als

voorwaarden voor een vergelijk zou de Israëliische Vredesbeweging o.m. vrije doorvaart door het Suez-kanaal en opheffing van de economische boycot t.o.v. de staat Israël willen vragen.

Ten einde op de Colombo-conferentie steun voor het Israëliische standpunt te verkrijgen vertrok de secretaris-generaal van het Israëliische Vredescomité, Jakob MAJUS, in april j.l. voor een "goodwill-bezoek" naar Europa. Blijkens een interview met een journalist van het weekblad van de West-Duitse Vredesbeweging "Die Stimme des Friedens" (no. 20 - mei '57) bezocht MAJUS o.m. Düsseldorf, Brussel en Parijs. Hij zou voor het Israëliische standpunt inmiddels steun hebben verkregen o.a. in Italiaanse, West-Duitse en zelfs in Australische Vredeskringen.

Op 9 mei j.l. zou betrokkene met vertegenwoordigers van de Nederlandse Vredesraad besprekingen hebben gevoerd. Het is - gezien soortgelijke pogingen in het verleden - geenszins uitgesloten, dat de Nederlandse vertegenwoordiging tijdens de komende conferentie op Ceylon opnieuw zal trachten in dit geschil te bemiddelen.

Conferentie in Tokio.

Het hiervoren vermelde WVR-propagandaoffensief tegen de proefnemingen met kernwapens geniet voorts de ondersteuning van de onlangs aangekondigde 3e Internationale Conferentie, die in augustus 1957, onder auspiciën van de Japanse Raad tegen A- en H-bommen zal worden belegd.

Vermoedelijk zal voor dit doel een Internationaal Voorbereidingscomité in het leven worden geroepen.

De situatie in Nederland.

Overeenkomstig de verwachtingen heeft de activiteit van de Nederlandse Vredesraad tegen de atoombomproeven ook hier de actie tegen de West-Duitse remilitarisatie e.d. geheel overvleugeld.

Onder een petitie aan de Nederlandse regering, waarin de NVR zich evenals de WVR o.m. uitspreekt voor stopzetting van de proefnemingen met atoomwapens waar ook ter wereld, worden sinds begin mei alom handtekeningen verzameld, Ook het blad "Vrede" is hierbij ingeschakeld.

Bij deze actie is de tegenstelling tussen communisten en niet-communisten in de NVR geheel weggevallen. De representanten der communisten in de Raad zijn van mening, dat de actie tegen SPEIDEL e.d. in het licht van de nieuwe ontwikkeling veel minder aandacht verdient. Nico LUIRINK is van mening, dat de NVR op basis van het verzet tegen de proefnemingen thans tot eenheid van optreden met alle vredesbewegingen moet kunnen komen.

Ongetwijfeld is de weerklank, welke een oproep als die van dr. Albert SCHWEITZERS in ons land vindt, zeer welkom voor de communistische propaganda. Zo werden op basis van SCHWEITER's verklaring, buiten medeweten van de NVR en onafhankelijk van elkaar onlangs Anti-Atoom-Actie (A.A.A.)-comité's in het leven geroepen te Velsen, Haarlem en in de Zaanstreek, welke de communistische pers gretig in haar propaganda betreft.

Ondanks het optimisme van Nico LUIRINK ten aanzien van mogelijke samenwerking met andere vredesbewegingen moet worden opgemerkt, dat men er van NVR-zijde tot dusver niet in is geslaagd op zulk een grondslag een landelijke vredesconferentie te organiseren, waartoe in eerste aanleg de groepering "Kerk en Vrede" was benaderd. Van die kant wees men het NVR-voorstel af om samen een dergelijke meeting te houden.

Mogelijk zal de NVR daarom thans trachten de pasgevormde A.A.A.-comité's voor zijn plan te winnen.

Een tweede teleurstelling voor de leiding van de NVR was het feit, dat de gemeentelijke autoriteiten in Amsterdam hun goedkeuring weigerden voor een demonstratie tegen de proefnemingen met atoomwapens, die men op 25 mei in de hoofdstad had willen houden.

Jeugdbeweging.

De A.A.-acties.

Hoewel het ANJV zijn in de pers en d.m.v. pamfletten gevoerde campagne tegen de benoeming van SPEIDEL in een NATO-staffunctie in mei niet staakte, verlegde ook deze mantelorganisatie het accent naar de anti-atoombom-actie.

In een begin mei door het ANJV-hoofdbestuur uitgegeven verklaring, onder de titel "Nederland geen atoombasis", werd met name gewezen op het gevaar, dat voor ons land aan het opslaan van atoomwapens verbonden

zou zijn. Volgens een gelijkgestemd artikel in het ANJV-orgaan "Jeugd" (mei-juni 1957) wordt het tijd "een halt toe te roepen" aan "de nationale zelfverlaging en zelfvernedering", welke "voor Staf en zijn mederegeerders geen grenzen meer (kent)".

Het 4e W.F.D.J.-congres.

De aandacht van de ANJV-leden wordt thans overigens opgeëist door de voorbereiding voor het 4e Wereldjeugdcongres, dat blijkens een TASS-bericht van 16 tot 22 augustus a.s. - na afloop van het 6e Wereldjeugdfestival - in Kiev, de hoofdstad van de Oekraïne, zal worden gehouden. Aanvankelijk lag het in de bedoeling der organisatoren het congres in Moskou te doen plaats vinden, doch het WFDJ-secretariaat ontving van het comité van jeugdorganisaties in de Sowjet-Unie de uitnodiging Kiev als plaats van samenkomst te kiezen. Mogelijk schuilt hierin een geste om de betekenisvolle positie van de Oekraïne in de volkerengemeenschap van de USSR te doen uitkomen.

De congresagenda vermeldt als hoofdpunten een bespreking van de taak der WFDJ in onze tijd, wijzigingen in de statuten en bestuursverkiezingen. Tezelfdertijd zal een aantal regionale bijeenkomsten plaats vinden, waar de samenwerking tussen de jongeren van eenzelfde continent (b.v. Zuid-Amerika en Afrika) aan de orde zal komen.

Evenals haar zuster-organisatie, de Internationale Unie van Studenten (IUS) kent de WFDJ de laatste tijd een groeiende betekenis toe aan bijeenkomsten en werkzaamheden, die een "streek-karakter" dragen. De oorzaak hiervan moet enerzijds worden gezocht in het feit, dat de omvangrijke taak van organisaties als de WFDJ en de IUS een zekere mate van decentralisatie gewenst maakt, anderszijds in het feit, dat dusdoende wat meer aandacht kan worden besteed aan de specifieke belangen van jongeren uit bepaalde gebieden en landen.

Waarschijnlijk zal de Nederlandse delegatie naar het Wereldjeugdcongres maar klein zijn gezien de geringe betekenis van het ANJV en de OPSJ.

Aan de vooravond van het Moskouse festival.

De voorbereidingen voor het 6e Wereldjeugdfestival lopen in Nederland thans ten einde. De Nederlandse delegatie zal vrijwel zeker een 750-tal deelnemers omvatten. Volgens communistische bronnen bedroeg het aantal gegadigden zelfs 1500. Uitbreiding van het quotum voor Nederland was evenwel niet meer mogelijk.

Tijdens de zitting van het Internationale Voorbereidingscomité, (7 t/m 9 mei j.l. in Moskou) werd de laatste hand aan de internationale voorbereiding gelegd. Voor Nederland was aanwezig het ANJV-hoofdbestuurslid Clara VISSER-de JONG, die als lid in het Nederlandse Comité belast is met de verzorging van culturele manifestaties op het festival.

Wereldjeugdfestivals in het algemeen - en zeker ook het komende - hebben bovenal de strekking "good-will" te kweken voor de politiek van vreedzame coëxistentie. Ook nu zullen er weer de traditionele internationale estafettes worden gehouden. Nog aan de vooravond van het festival - nu de inschrijving van deelnemers praktisch gesloten is - worden deze georganiseerd.

Op verzoek van het Internationale Voorbereidingscomité startte een dezer estafettes op 24 mei j.l. in Amsterdam. Vervolgens zou het estafette-vaantje in vele plaatsen van ons land - o.m. in Enschede, Groningen, Den Haag en Rotterdam - in propagandistische bijeenkomsten overhandigd worden en tenslotte, omstreeks 9 juni, nabij Maastricht aan de Belgische jeugd worden overgedragen. Via Luxemburg, Frankrijk, Zwitserland, Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije kiest de estafette dan haar route naar Moskou, het eindpunt, met de opening van het 6e Wereldjeugdfestival (28 juli a.s.) als climax.

Het succes, dat de organisatoren - ondanks de gebeurtenissen in Hongarije van november 1956 - bij de voorbereiding van het festival in Nederland hebben behaald, moet waarschijnlijk enerzijds worden toegeschreven aan de attractie van een goedkoop vacantiereisje (f 250.-) naar een ver en vreemd land, anderzijds aan de intensieve propaganda, gevoerd onder leiding van het Internationale Voorbereidingscomité.

Verwacht mag worden, dat het aantal niet-communisten in de delegatie uit Nederland hoger zal liggen dan bij vorige festivals het geval was.

Vriendschaps- en Culturele Organisaties.

Tien jaar geleden, in juni 1947, werd de Vereniging "Nederland-USSR" opgericht. Afgezien van een herdenking in de afdeling Amsterdam zal het jubileum praktisch ongemerkt voorbijgaan. Sinds de gebeurtenissen van november 1956 in Hongarije heeft de Vereniging zich op de achtergrond gehouden en geen enkele activiteit naar buiten ontplooid. Het kost trouwens al moeite genoeg het verenigingswerk in engere zin met het sterk verminderde corps werkers op gang te houden.

Het tweede lustrum der vereniging zal echter niet volslagen worden genegeerd. Deswege is het plan opgevat in november a.s. aan de traditionele "maand van vrede en vriendschap met de Sowjet-Unie" extra luister bij te zetten.

In de Sowjet-Unie wordt overigens de laatste maanden weer bijzondere nadruk gelegd op de versterking van de culturele betrekkingen met het buitenland. In de j.l. februari gehouden vergaderingen van de Opperste Sowjet heeft een groep afgevaardigden, tevens leden van het Sowjet-Vredescomité daarover geïnterpelleerd. De Sowjet-Russische regering heeft in antwoord daarop een verklaring afgelegd die behelst, dat zij alles in het werk zal stellen om internationaal de culturele uitwisseling te bevorderen, zulks ongeacht de politieke of sociale structuur van welk land dan ook.

In april 1957 werd de benoeming bekend gemaakt van Nina POPOVA tot voorzitter van de WOKS (de Russische vereniging voor culturele betrekkingen met het buitenland). Van Nina POPOVA, kandidaat-lid van het Centraal-Comité der CPSU, die haar sporen verdiend heeft in de Russische vak-, vredes- en vrouwenbeweging, mag worden verwacht, dat zij haar nieuwe taak met grote energie zal aanvangen.

In mei '57 werd voorts de instelling bekend gemaakt van een staatscommissie voor culturele zaken. Deze commissie op topniveau zal rechtstreeks onder de ministerraad van de USSR staan en samenwerken met het Sowjet-Russische ministerie van cultuur.

De Sowjet-Unie maakt zich kennelijk gereed voor een nieuw vriendschapsoffensief op cultureel gebied. Het is echter voorlopig aan twijfel onderhevig of dit "nieuw leven" voor "Nederland - USSR" zal betekenen.

F.I.R.

Enige nadere bijzonderheden zijn bekend geworden over de zitting van het Bureau van de F.I.R. d.d. 5 tot 7 april 1957 in Oost-Berlijn. Zoals bekend was het hoofdmotief een actie te beginnen tegen A- en H-wapens. Over dit onderwerp was een motie opgesteld.

De internationale medische conferentie waartoe eveneens was besloten zal in Moskou op 25 juni a.s. beginnen en ongeveer twee weken duren. Onderwerp van besprekingen vormen daar o.a. de therapie, de aanpassing en de wederinschakeling van voormalige gedeporteerden en verzetslieden in de maatschappij.

De vorige internationale conferentie van de medische commissie van de F.I.R. werd in juni 1954 te Kopenhagen gehouden. Als leider van de voorbereidingen voor de deelname van Nederlandse artsen was destijds de bekende communistische medicus, Th. E. v. REEMST te Amsterdam aangewezen. Het is niet uitgesloten, dat hij ook thans weer een rol zal spelen bij de samenstelling van een Nederlandse delegatie, waartoe "Verenigd Verzet 1940-1945" ongetwijfeld een poging zal wagen.

Het 3e congres van de F.I.R., begin 1958 te houden zal worden gepresenteerd onder de naam: "Congres van eenheid en broederschap van de strijders der verzetsorganisaties". Het dient zo breed te worden opgezet, dat alle verzetsorganisaties - ook de niet-communistische - daaraan kunnen deelnemen.

* * *

V A K B E W E G I N G.

EVC ingeschakeld in de actie tegen de kernwapens.

Het secretariaat van het Wereldvakverbond te Praag deed in mei j.l. een beroep op alle nationale vakcentrales hun landsregeringen - voor zover nog nodig - te bewegen zich accoord te verklaren met het staken van de proeven met kernwapens; voorts om een ontmoeting van de grote mogendheden op het hoogste niveau te eisen. (l'Humanité d.d. 11-5-57).

De grootste communistische massa-organisatie ondersteunde, dus doende, opnieuw de buitenlandse politiek van de USSR en stelde daarbij ook ditmaal haar apparaat ter beschikking om tevens de aangesloten nationale vakbonden in deze campagne te betrekken. De EVC reageerde prompt op de actie van het WVV-secretariaat, want reeds "De Waarheid" van 13-5-57 meldde dat het verbondsbestuur der EVC de Nederlandse arbeiders had opgeroepen initiatieven te nemen, die de gemeenschappelijkewil tot uitdrukking brengen om het dreigende gevaar, verbonden aan voortzetting der kernwapen-proeven, te keren. De EVC verklaarde zich onvoorwaardelijk te stellen achter de oproepen van prof. F. JOLIOT-CURIE en van Dr. Albert SCHWEITZER. Deze verklaring van de EVC is ook afgedrukt in "Werkend Nederland" d.d. 25 mei 1957.

De bestuursleden van de BNOP, op 11 mei j.l. te Amsterdam bijeen in een landelijke kadervergadering, drongen er in een brief aan de Ministerraad (De Waarheid 14-5-57) op aan geen atoombommen in Nederland op te slaan en zich uit te spreken voor een verbod van proeven met atoomwapens.

Al eerder had het hoofdbestuur van de BNOP per circulaire aan de afdelingen, gedateerd 6 mei 1957, de lopende internationale campagne tegen de proefnemingen met de A-bom in de West-Europese landen gereleveerd en de afdelingen verzocht de handtekeningen campagne van de Nederlandse Vredesraad of de kettingbriefactie van het A.A.A.-comité te Haarlem, dan wel enig ander initiatief op dit terrein te ondersteunen.

Ook de ABWB/EVC verspreidde een pamflet van ongeveer dezelfde strekking, dat opmerkelijk genoeg door 33 bestuurders met naam en woonplaats bleek te zijn ondertekend.

- Ondernemingsraadsverkiezingen -

Ondernemingsraadsverkiezingen NDSM.

Op 14 en 15 mei van dit jaar vonden bij de Nederlandse Dok en Scheepsbouw Maatschappij (NDSM) ondernemingsraadsverkiezingen plaats. De handarbeiders brachten 3008 geldige stemmen uit, waarvan de EVC-lijst 1415 of 47% verwierf. (in 1955: 45,7%). De overige kandidatenlijsten van het NVV, de confessionelen en de neutralen kregen respectievelijk 929, 535 en 129 stemmen. Op basis van deze cijfers gaan van de 18 te verdelen arbeiderszetels 9 naar de EVC, 6 naar het NVV en 3 naar de gezamenlijke confessionele bonden, KAB en CNV.

Aan de verkiezing van de beambten-vertegenwoordigers in deze zelfde ondernemingsraad nam de EVC, in verband met haar geringe invloed onder deze personen, niet deel. Hier gingen van de 6 vacante zetels 4 naar het NVV en 2 naar de confessionelen.

De huidige ondernemingsraad bestaat dus uit 25 leden, onder wie 1 directielid als voorzitter, 10 NVV-ers, 9 EVC-ers en 5 confessionelen.

De uitslag van deze verkiezingen greep de EVC gretig aan als een welkom aanknopingspunt voor haar propaganda. Zowel in "De Waarheid" als in de EVC-organen werden deze uitslagen vergeleken met de verkiezingsresultaten in 1955. Ten opzichte daarvan boekte de EVC namelijk een winst van circa 1,3%. Het aantal EVC-zetels in de ondernemingsraad steeg diensgevolge van 8 op 9, zulks ten koste van het NVV, dat zijn zetelaantal van 7 naar 6 zag dalen. Hiermede poogde de EVC aan te tonen, dat de arbeiders onmiskenbaar hun vertrouwen in De Metaal/EVC hadden uitgesproken.

Nergens evenwel belichtte de communistische vakorganisatie het verkregen resultaat tegen de achtergrond van de in februari 1957 gehouden verkiezingen voor een lid van de ziekenkascommissie van de NDSM. Toen verkreeg de EVC de volstrekte meerderheid der arbeidersstemmen, namelijk 52, 5%, welk resultaat destijds eveneens met veel ophef gepubliceerd werd.

Procentueel is de jongste uitslag van de verkiezingen voor de ondernemingsraad van de NDSM niet zo gunstig als de EVC wil doen voorkomen. Vergeleken met het hierboven vermelde percentage van 52,5% (in februari 1957 voor de ziekenkas), is er, niet tegenstaande een huidige stemmenwinst van 1,3% (in mei 1957 bij de ondernemingsraad) toch na nauwelijks drie maanden een feitelijke teruggang (van 52,5 naar 47%) te constateren.

Voorbereiding 4e Congres van het WVV.

Tijdens de bijeenkomst van de algemene raad van het WVV te Sofia, van 27 september tot 3 oktober 1956, werd aanvankelijk besloten het 4e congres van het WVV in augustus 1957 in een West-Europese stad te houden. Het executief comité van het WVV, eind januari 1957 te Praag bijeen, stelde tijd en plaats definitief vast, te weten van 4 tot 15 oktober 1957 in Leipzig. Het executief comité van het WVV vestigde zijnerzijds in een "oproep aan arbeiders en vakbonden van alle landen", de aandacht op het aanstaande congres. De tekst daarvan verscheen o.a. in "Werkend Nederland" van 2 maart j.l. en in de maartaflevering van het WVV-blad "World Trade Union Movement". In EVC-kringen acht men aanwijzing van afgevaardigden op korte termijn gewenst, aangezien eventuele gegadigden er bij hun vacantie-plannen rekening mee moeten houden.

Internationale contacten.

Regelmatig wordt er van de zijde van het WVV op aangedrongen de onderlinge band van de aangesloten organisatie, te verstevigen met behulp van delegatie-uitwisselingen en schriftelijk contact.

Tevens beogen de bezoeken uit het Westen aan de Sowjet-Unie en haar satellietlanden de communistische propaganda te dienen. Het is, zoals bekend, gebruikelijk dat de delegatieleden na terugkeer in woord en geschrift hun in Oost-Europa en Sowjet-Rusland opgedane ervaringen zo ruim mogelijk verbreiden.

De laatste jaren was er, voor wat betreft de EVC, slechts geringe reisactiviteit waar te nemen. De intrekking van paspoorten van enkele belangrijke functionarissen droeg daartoe mede bij.

Sedert begin 1957 is evenwel weer een sterke toename in het reizen van EVC-functionarissen naar het buitenland te bespeuren. De deelname aan bijeenkomsten van het WVV en de aangesloten VVI's is op het ogenblik groot. Ook vond een vrij intensieve uitzending van afgevaardigden naar de 1 mei-feesten in de volksdemocratische landen plaats. Opmerkelijk is de openhartigheid door de EVC ten aanzien van deze reizen aan de dag gelegd. Naast de van tijd tot tijd in de bondsorganen verschijnende reisverslagen verschaftte "Werkend Nederland" van 27 april j.l. een complete opsomming van recente delegatiereizen

- zij het -

zij het dan zonder vermelding van de namen der afgevaardigden.

In M.O. 4-1957 is medegedeeld, dat een aantal EVC-ers naar enkele volksdemocratische landen en naar de USSR was vertrokken ter bijwoning van de 1 mei-betogingen. Nader werd bekend, dat ook de hoofdbestuurder van de ABWB te Arnhem, A. van den BERG, en de hoofdbestuurder van "De Grafische", W.P. SINDORF te Amsterdam, voor dit doel naar het buitenland - respectievelijk naar de DDR en Tsjecho-Slowakije - waren afgereisd. Laatstgenoemde gaf zijn indrukken weer in het jongste nummer van "Werkend Nederland".

De 5 man sterke EVC-delegatie, die zoals eerder gemeld op 29 april naar Moskou vertrok, keerde 20 mei j.l. in Nederland terug.

Een scheepsbouwconferentie, in april j.l. onder auspiciën van het WVV te Genua gehouden, werd namens De Metaal/EVC bezocht door de hoofdbestuurder L. van WIJNGAARDEN. Volgens "De Werker in de Metaalnijverheid" waren Zweden, Noorwegen, Denemarken, Finland, Frankrijk, Italië en Japan ook vertegenwoordigd.

De hoofdbestuurder van "De Metaal", A.N. van de BROEK, keerde op 23 april j.l. uit Polen terug. Nader is gebleken dat hij was opgenomen in een delegatie van de VVI-Metaal waarvan mede de algemeen-secretaris Marcel BRAS, een bestuurder van de Franse CGT en een Roemeen deel uitmaakten. Deze delegatie bracht op uitnodiging van de Poolse metaalbewerkersbond een bezoek van 9 dagen aan Warschau.

De Chevofa-bestuurder, J. VLIETMAN, vertrok op 10 mei j.l. naar Boedapest, alwaar het administratief comité van de VVI/WVV voor chemische arbeiders zou bijeenkomen.

Het hoofdbastuurslid van het ANJV, R. WALRAVEN, reisde op verzoek van de EVC op 10-4-1957 naar Praag om daar deel te nemen aan besprekingen ter voorbereiding van een internationaal congres voor jonge arbeiders, te houden omstreeks juli 1958. Een voorstel van dien aard was reeds geopperd door de algemeen-secretaris L. SAILLANT. Eerst tijdens een conferentie op 4 en 5 januari 1957, onder leiding van het WVV-secretariaat te Praag, werd definitief besloten in 1958 een congres voor vakbondsjeugd te organiseren. De voor de communisten teleurstellende houding van de jeugd in Hongarije heeft de WVV-leiders vermoedelijk overtuigd van de noodzaak om eerlang zo'n congres te beleggen.

De 2e internationale beroepsconferentie van de VVI/WVV voor Transport zou van 21 tot 25 mei 1957 te Boekarest bijeenkomen.

De drie hierbij betrokken EVC-bonden (n.l. Transport, Spoorwegen en Zeelieden), vaardigden elk twee bestuurders af.

* * *

HOOFDSTUK III - OVERIGE GROEPERINGEN.

"Kerk en Vrede" en het Moskouse Jeugdfestival.

In de rubriek Jongeren Nieuws van "Militia Christi" van 20 april 1957 vestigde P.A. BURGGRAAF, lid van het hoofdbestuur van "Kerk en Vrede" de aandacht op het a.s. 6e internationale Festival voor Jongeren te Moskou. Kennelijk deed hij dit op verzoek van het Nederlandse Festival Comité en, zoals hij zelf zegt, "ter oriëntatie van onze leden".

Hoewel het voor "Kerk en Vrede" uiteraard niet mogelijk is deel te nemen aan voorbereidingen, aldus BURGGRAAF, wil het hoofdbestuur er wel op wijzen, dat er z.i. geen bezwaren voor de leden kunnen zijn individueel aan het festival deel te nemen.

Uit het verdere betoog van deze schrijver blijkt duidelijk, dat het hoofdbestuur van "Kerk en Vrede" de leden niet wil afhouden van de mogelijkheden om contact te leggen met anderen.

Zonder commentaar zijn een aantal passages overgenomen uit het (door het Nederlandse Festival Comité) toegezonden materiaal.

"De Derde Weg" en het "Internationaal Jeugdfestival".

Ook het orgaan van de vredesbeweging "De Derde Weg" nam, ingevolge een desbetreffend verzoek, de aankondiging van het internationaal jeugdfestival te Moskou in zijn kolommen op.

Opmerkelijk is evenwel het verschil in de daarbij geleverde commentaren. "De Derde Weg" is ten aanzien van het Festival kritischer ingesteld dan "Kerk en Vrede". Het blijkt reeds uit het opschrift van het aan deze komende Moskouse feestelijkheden gewijde artikel, getiteld "Het dilemma".

In de bedoelde beschouwing, gesigneerd met de initialen O.N. (dr. Oene NOORDENBOS), wordt voorop gesteld, dat het niet in de lijn van "De Derde Weg" ligt de tactiek van het doodzwijgen toe te passen, die volgens de auteur de vredesbeweging in het algemeen "bij onze zo uitzonderlijk democratische pers" ontmoet. Dr. NOORDENBOS tracht dan in zijn commentaar nogmaals de houding van "De Derde Weg" tegenover de Sowjet-Unie, het communisme en de communisten te verduidelijken, waarbij hij o.m. het volgende aanvoert:

"Onze verwerping van de twee-deling in de wereld, ons verzet tegen het bestaan van de NAVO, tegen het bewapenen van Duitsland, tegen het bezit in Nederland van zgn. tactische atoomwapens, bovendien ons aandringen op steeds weer op te nemen overleg met het Sowjet-blok, heeft ons aanvankelijk de naam bezorgd van communisten".

Dr. NOORDENBOS betitelt daarna de westerse politiek, "die steeds alles heeft gezet op de kaart van de verdedigers van overleefde of corrupte regimens", als steriel anti-communisme, z.i. in feite bevorderlijk voor het communisme.

Hiertegenover stelt hij de visie van "De Derde Weg". In die zienswijze kan de vrede, als eerste en voor het voortbestaan ook van onze cultuur volstreckte voorwaarde, alleen gediend worden, wanneer alles in het werk wordt gesteld om met het communistische blok voortdurend voeling te houden en tot overleg te komen.

Resoluut wijst "De Derde Weg" echter de pogingen der Sowjet-ideologen van de hand, die hardnekkig menen West-Europa nog wel eens communistisch te kunnen maken met hun propaganda, terwijl zij, aldus NOORDENBOS, internationaal een politiek voeren van ongeveer even onvruchtbare allures als het Westen.

Na deze bespiegelingen terugkomende op de festival-advertentie, zegt Dr. NOORDENBOS, dat het er duimen dik op ligt dat Moskou poogt propaganda te maken onder jongeren door hun tegen een fancy-prijs een veertiendaagse vakantie aan te bieden. Ook daarvoor wordt het partij-apparaat hier te lande natuurlijk ingeschakeld, zij het niet onder zijn eigen naam. Wie van de jongeren naar Moskou gaat, staat veertien dagen onder propagandistische druk.

Men moge volgens de schrijver in "De Derde Weg" blijven bedenken, dat de jongeren in Boedapest iets anders te zien kregen dan sport en feesten. Er waren juist veel jeugdigen die, na tien jaar propaganda, er niets meer van geloofden. Neen, er zal veel moeten gebeuren, voordat werkelijke internationale festivals voor jongeren mogelijk zijn, zo beslist dr. NOORDENBOS.

Rechts-extreme activiteit.

De gedurende de laatste maanden toegenomen ontevredenheid van hoofdzakelijk kleine boeren over het landbouw-beleid van de Regering voerde tot bepaalde georganiseerde protestacties. Het is daarbij opgevallen, dat er voor deze protesten belangstelling bestaat bij personen, die bij de Tweede Kamerverkiezingen van 1956 een rol speelden in de Nederlandse Oppositie Unie - NOU - zoals bijv. H. KOEKOEK. Deze is hoofdredacteur van het periodiekje "De Vrije Boer, Officiëel Organ van de Landelijke Vereniging voor Bedrijfs Vrijheid in de Landbouw". Bovendien kon worden waargenomen, dat een oud-lid van de NSNAP, de zogenaamde Rappard-beweging, meerdere spreekbeurten op boerenprotestbijeenkomsten van de laatste maanden heeft vervuld.

De betrokkenen mengden zich in vergaderingen van deze ontevreden, maar onthielden zich van het voeren van politieke agitatie. Op desbetreffende vragen hebben zij geantwoord, dat men wil komen tot een erkenning van de "stem der boeren", in die zin, dat de Nederlandse regering de adviezen zal aanvaarden, die door actie-comité's naar voren zijn gebracht.

In hoeverre hierbij - zij het mogelijk pas op lange termijn - politieke doelen worden nagestreefd, valt in het huidige stadium nog niet te zeggen. Wel kan worden waargenomen, dat de hiervoren aangeduide personen, die zich in het "boerenprotest" hebben gemengd, vrij voorzichtig te werk gaan. De belangstelling, die zij aan de dag leggen, draagt naar buiten geen politiek karakter. Mogelijk hebben zij enige lering getrokken uit de ervaringen van de Nederlandse Oppositie Unie, die in juni 1956 een gevoelig stembus-échéec leed.

* * *

HOOFDSTUK IV - ACTIVITEITEN VAN INDONESIËRS, SURINAMERS, CHINEZEN, enz.

De zomerreis naar Moskou.

Niet groot is de reactie van Indonesische studerenden in Nederland, die werden aangespoord deel te nemen aan het a.s. Wereldjeugdfestival te Moskou. Een der hierbij van invloed zijnde factoren is geldgebrek. Verder heerst er in de kring van deze studerenden een zekere beduchtheid dat men, terugkomende van bezoeken achter het IJzeren Gordijn, van de zijde der Nederlandse overheid moeilijkheden zou kunnen ondervinden. Bovendien ontraadt de Indonesische Vertegenwoordiging in Nederland dergelijke bezoeken teneinde verwickelingen te voorkomen. Dit standpunt werd bekend via Indonesische verenigingen in ons land.

Naar verluidt is aan hen, die van Indonesië uit naar het Jeugdfestival gaan de raad gegeven niet via Nederland terug te keren. De heenreis naar Moskou mag hetzij via China of Nederland worden gemaakt.

Volgens een publicatie in "De Waarheid" bestaat de delegatie uit Indonesië uit 300 personen.

Studenten naar Bonn.

De voorbereidingen voor de a.s. Indonesische studentenconferentie te Bonn, waarvan melding is gemaakt in het vorige maandoverzicht, vinden voortgang. Deze conferentie heeft, zoals bekend, niets uitstaande met het communisme maar van communistische kant zal wel getracht worden invloed uit te oefenen. In 1955 is een poging van dien aard mislukt. Vermoedelijk zal de conferentie in juli of augustus a.s. gehouden worden. De "Perhimpunan Indonesia" (P.I.) te Amsterdam is mede belast met de organisatie van de conferentie te Bonn.

Als gevolg van de terugkeer naar Indonesië op 13 juni e.k. van het actieve hoofdbestuurslid ONG Hui-yang verliest de P.I. wederom een van haar steunpilaren. De betrokkene heeft o.a. enige tijd activiteit ontwikkeld onder de Indonesische schepelingen.

Surinaamse belangstelling.

Uit Nederland zullen ook Surinamers naar het Wereldjeugdfestival in Moskou gaan. Een Surinaams comité te Amsterdam heeft de regeling in handen. De voorkeur schijnt gegeven te worden aan een "zelfstandige delegatie", die niet zal reizen met deelnemers uit andere bevolkingsgroepen. Pogingen tot deelname van personen uit Suriname zijn zonder resultaat gebleven. Mogelijk houdt dit mede verband met een congres - in juli a.s. te Paramaribo - van de daar gevestigde vereniging "Wie Eegie Sanie", waarheen vermoedelijk enkele Surinamers uit Nederland zullen gaan. Zij zullen daar dan mede afgevaardigden uit de Antillen ontmoeten. Er bestaat binding tussen de verenigingen "Wie Eegie Sanie" in Amsterdam, te Paramaribo en op de Antillen.

Nieuwe Ambonese organisaties.

In het Ambonese woonoord "Golflinks" is door enkele Ambonezen een vereniging opgericht met het doel terugkeer naar de Republiek Indonesië, alsmede de inlijving van Nieuw-Guinea bij de R.I. te propagieren. De bedoelde vereniging van nog zeer beperkte omvang is genaamd "Ikatan anak-anak maluku utara tudjuan tanah air di negeri belanda" (I.A.M.U.T.T.A.I.R.).

Drie van de voornaamste Ambonese organisaties hebben een "Nationaal Front" gevormd, o.a. met het oogmerk om te beletten, dat de zgn. R.M.S.-regering te Rotterdam zich bemoeit met interne aangelegenheden der Ambonese organisaties.

* * *

VERTROUWELIJK

A G E N D A
=====

<u>Datum</u>	<u>Bijeenkomst</u>	<u>Plaats</u>	<u>Organisatie</u>
*10-16 juni '57	Wereldvredeconferentie	Colombo (Ceylon)	WVR
13-15 juli '57	Europ.conf. textielarbeiders	Milaan.	VVI-Textiel en Kleding/WVV
28 juli - 11 aug. 1957	6e Wereldjeugdfestival	Moskou	WFDJ
*16-22 aug. '57	6e Wereldjeugdcongres	Kiev	WFDJ
20-25 aug. '57	7e Wereldcongres FISE	Warschau.	VVI-Onderwijzers/WVV
najaar 1957	4e congres BHBV.	Amsterdam	EVC.
27-29 sept. '57	2e Wereldcongres van doktoren.	Cannes (Fr.)	WCD
sept./okt. '57	5e congres BNOP	Amsterdam	EVC.
4 -15 okt. '57	4e WVV-congres.	Leipzig.	WVV.
december 1957.	4e Wereldvrouwencongres.	?	IDVF.
begin 1958	3e Congres v.d. FIR.	?	FIR
juli 1958	Congres vakbondsjeugd WVV.	?	WVV.
1958	Intern. conf. VVI-Textiel en Kleding/WVV.	?	VVI-Textiel en Kleding/WVV.

* = nieuw c.q. aangevuld.